

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **A. L.**, zast. Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímlovou, advokátkou, se sídlem Muchova 9/223, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo obrany**, se sídlem nám. Svobody 471, Praha 6, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 5. 5. 2008, č. j. 7 Ca 202/2006 - 62,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“) se žalovaný (dále též jen „stěžovatel“) domáhal, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 5. 5. 2008, č. j. 7 Ca 202/2006 - 62, kterým bylo zrušeno jeho rozhodnutí ze dne 1. 6. 2006, sp. zn. 360737/05/-R/2006-7542 (dále též „napadené rozhodnutí“), a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. Městský soud shledal napadené rozhodnutí nezákonným, neboť žalovaný nesprávně hodnotil podklady pro rozhodnutí. Stěžovatel totiž ve svém napadeném rozhodnutí zamítl rozklad žalobce a potvrdil jako věcně správné rozhodnutí ředitele Odboru mimorezortní spolupráce Ministerstva obrany ze dne 6. 4. 2006, sp. zn. 360737/05 /2006-7542, o nevydání osvědčení o jeho účasti na národním boji za osvobození podle § 8 odst. 2 zákona č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození (dále jen „zák. č. 255/1946 Sb.“), v kategorii československý politický vězeň v době od roku 1944 do roku 1945. Podle stěžovatele nebylo prokázáno, že by byl žalobce ve smyslu § 2 odst. 1 bod 5 zák. č. 255/1946 Sb. omezen na osobní svobodě alespoň po

dobu 3 měsíců z důvodu rasové perzekuce ani že následkem omezení osobní svobody utrpěl újmu na zdraví nebo na těle vážnějšího rázu nebo zemřel.

Dne 1. 12. 2005 požádal žalobce o vydání osvědčení podle § 8 odst. 2 zák. č. 255/1946 Sb. o účasti na národním boji za osvobození (dále jen „osvědčení“). Odbor mimorezortní spolupráce Ministerstva obrany o této žádosti rozhodl rozhodnutím ze dne 6. 4. 2006, sp. zn. 360737/05 /2006-7542, tak, že toto osvědčení žalobci nevydal, neboť žalobce nesplnil podmínky § 1 odst. 1 bod 1. písm. g) a § 2 odst. 1 bod 5. zák. č. 255/1946 Sb. nezbytné pro kategorii československý politický vězeň v době od roku 1944 do roku 1945. V odůvodnění rozhodnutí zrekapituloval průběh řízení a žalobcova podání a shledal, že žalobce neprokázal svá tvrzení o splnění podmínek pro vydání osvědčení, když v žádosti o vydání osvědčení neuvedl úplný a přesný popis své činnosti a nepředložil žádné důkazní prostředky, které by prokazovaly, že se ukrýval z rasových důvodů.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce rozklad, který stěžovatel napadeným rozhodnutím zamítl a rozhodnutí ředitele Odboru mimorezortní spolupráce Ministerstva obrany ze dne 6. 4. 2006, sp. zn. 360737/05/2006-7542, o nevydání osvědčení o jeho účasti na národním boji za osvobození podle § 8 odst. 2 zák. č. 255/1946 Sb. potvrdil jako věcně správné. Stěžovatel v odůvodnění napadeného rozhodnutí připomněl, že osvědčení o účasti na národním boji za osvobození lze vydat pouze na základě spolehlivě zjištěného stavu věci. Žalobce však ani přes výzvy správního orgánu prvního stupně nepopsal konkrétní místo, dobu, způsob ani to, zda se skrýval nepřetržitě. Vzhledem k tomu, že žalobce svá obecná tvrzení o svém ukrývání a jeho nepřetržitosti nijak nekonkretizoval a nenavrlh k jejich prokázání žádné relevantní důkazy a ani ministerstvo je vlastním šetřením nezjistilo, nemohlo mu být vydáno osvědčení, protože nebylo prokázáno, že byly splněny podmínky vyžadované zákonem č. 255/1946 Sb.

Žalobce proti tomuto rozhodnutí podal žalobu, ve které zevrubně popsal události jeho údajného ukrývání na Slovensku a zdůraznil, že s odstupem času již nemůže sdělit jména osob, které se s ním rovněž ukrývaly, neboť jsou po smrti, ani nemůže uvést přesné místo, kde se ukrýval, neboť byl malé dítě a ani osoby, které by mohly místo upřesnit, již nežijí. Namítl, že trpí zdravotními obtížemi, které jsou podle jeho názoru důsledkem tvrzeného ukrývání. Z těchto důvodů žalobce navrhl, aby městský soud zrušil napadené rozhodnutí a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém písemném vyjádření k žalobě odmítl žalobní námitky s tím, že žalobce neuvádí žádné nové skutečnosti než ty, které již jak žalovaný, tak správní orgán prvního stupně náležitě posoudil a své závěry v rozhodnutí dostatečně odůvodnil, přičemž pro stručnost odkázal na úvahy vyjádřené v jejich odůvodnění. Podotkl, že žalobcova tvrzení jsou pouze obecného rázu neprokazující splnění podmínek § 2 odst. 1 bod 5. zák. č. 255/1946 Sb., a proto navrhl, aby žaloba byla zamítnuta.

Městský soud uvedl, že nesouhlasí s tím, jak stěžovatel hodnotil podklady pro rozhodnutí a jak posoudil důkazní situaci, a nesouhlasí zejména s jeho závěrem, že se žalobce ocitl v důkazní nouzi. Zdůraznil, že při posuzování těchto žádostí je nutné vždy brát ohled na velký časový odstup mezi dnešní dobou a posuzovanými událostmi. Připomněl, že je nutné brát jako historické faktum, že v období existence Slovenského státu docházelo k pronásledování Romů na jeho území za pomoci nacistických vojsk. V podrobnostech městský soud plně odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze

dne 28. 2. 2008, č. j. 4 Ads 46/2007 - 69, dostupný na www.nssoud.cz. Stěžovatel tak podle názoru městského soudu nemůže uzavřít důkazní situaci tím, že žalobce neprokázal svůj tvrzený nárok, neboť jeho tvrzení, že osoby, s nimiž se v dané době údajně ukrýval, jsou již po smrti, je velmi pravděpodobné. Žalobce tak nemá jak prokázat svá tvrzení.

Městský soud také vyslovil svůj nesouhlas s tím, že žalobce nebyl vyslechnut v místě svého bydliště, neboť žalobci činí písemný styk značné obtíže a vzhledem ke svým zdravotním obtížím nemohl do sídla žalovaného dojít osobně. Městský soud dále odmítl tvrzení stěžovatele, že provedl šetření v příslušných archivech, neboť o této skutečnosti není ve spise jediný doklad.

Městský soud z těchto důvodů rozhodl výrokem pod bodem I. tak, že „rozhodnutí Ministra obrany ze dne 6. 4. 2006, č. j. 360737/05/2006-7542, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení“. Nejvyšší správní soud v této souvislosti považuje za nutné zdůraznit, že takto formulovaný výrok obsahuje zjevnou nesprávnost spočívající v chybě v psaní, protože ze spisu a odůvodnění rozhodnutí je zcela jasné, že městský soud zrušil rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 6. 2006, sp. zn. 360737/05-R/2006-7542, když žalovaný nevydal ve věci žádné jiné rozhodnutí. Rozhodnutí označené dnem vydání 6. 4. 2006 a spisovou značkou (případně číslem jednacím) 360737/05/2006-7542 je dnem vydání a spisovou značkou rozhodnutí ředitele Odboru mimorezortní spolupráce Ministerstva obrany, který v dané věci rozhodoval jako správní orgán v prvním stupni, což je správně uvedeno v odůvodnění rozsudku městského soudu. Nejvyšší správní soud proto upozorňuje, že předseda senátu v souladu s § 54 odst. 4 s. ř. s. opraví v rozsudku chyby v psaní, a to opravným usnesením, neboť uvedená chyba se týká výroku rozhodnutí. Nejvyšší správní soud v této souvislosti také připomíná, že tato zjevná chyba v psaní se vyskytuje i v záhlaví rozsudku.

Proti rozsudku městského soudu podal stěžovatel podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. kasační stížnost, v níž namítl, že napadené rozhodnutí není rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s., a proto není přezkoumatelné soudem. Podle § 65 odst. 1 s. ř. s. se totiž žalobce může žalobou domáhat, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, zrušení, popřípadě vyslovení nicotnosti, pouze takového rozhodnutí, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti. Ve správním soudnictví jsou tak přezkoumatelná pouze taková práva osoby, která byla zkrácena rozhodnutím správního orgánu. Takové zkrácení práv pak může nastat jen tehdy, jedná-li se o rozhodnutí zakládající, rušící nebo závazně určující žalobcova práva nebo povinnosti. Podle stěžovatele však rozhodnutím o nevydání předmětného osvědčení nemohl být žalobce zkrácen na svých právech, protože rozhodnutím nebylo zasaženo do jeho subjektivních práv či povinností, neboť o nich nebylo rozhodováno. Osvědčení je pouze forma činnosti orgánu veřejné moci, jíž se autoritativně, s příslušnou průkazní mocí, dokládá určitá nesporná skutečnost, k jejímuž osvědčení je příslušný konkrétní orgán. Držiteli osvědčení však z této prosté skutečnosti, že je jeho držitelem, neplynou žádná hmotná práva či povinnosti.

Podle stěžovatele je odkaz na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2008, č. j. 4 Ads 46/2007 - 69, nepřipadný, neboť dopadá na jinou skutkovou situaci, v níž Česká správa sociálního zabezpečení rozhoduje o odškodnění, tj. o nároku na poskytnutí peněžní částky. V takovém případě slouží osvědčení jen jako jeden z důkazních prostředků pro její rozhodování, ale úsudek o tom, zda žadatel je osobou uvedenou v § 1 odst. 3 zák. č. 261/2001 Sb., si Česká správa sociálního zabezpečení musí učinit sama bez ohledu na to, že mu nebylo vydáno příslušné osvědčení Ministerstva obrany, protože nesplnil

zákonné podmínky. V této souvislosti stěžovatel odkázal i na shodnou judikaturu v obdobných věcech jak samotného městského soudu tak i Krajského soudu v Ústí nad Labem.

Podle názoru stěžovatele tak nebyl žalobce v této věci legitimován k podání žaloby ve správním soudnictví, a proto ji měl městský soud odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Protože tak městský soud neučinil, navrhl stěžovatel, aby Nejvyšší správní soud předmětný rozsudek městského soudu zrušil a návrh žalobce odmítl.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou a je proti označenému rozsudku přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud uvádí, že stížnostní důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. je dán tehdy, když soud při svém rozhodování aplikoval na posuzovanou věc jiný právní předpis, než měl správně použít, a proto je výrok soudu v rozporu s příslušným ustanovením toho kterého právního předpisu, nebo tehdy, když byl soudem sice aplikován správný právní předpis, avšak nebyl správně vyložen. O nesprávné posouzení právní otázky může jít také tehdy, pokud by byl vyvozen nesprávný právní závěr z jinak správně zjištěného skutkového stavu věci, nebo je sice učiněn správný právní závěr, ale v odůvodnění rozhodnutí je nesprávně prezentován.

Předmětem posouzení Nejvyššího správního soudu byla námitka, že rozhodnutí o zamítnutí rozkladu žalobce proti rozhodnutí o nevydání osvědčení o jeho účasti na národním boji za osvobození podle § 8 odst. 2 zák. č. 255/1946 Sb., v kategorii československý politický vězeň, proti němuž podal žalobce žalobu, jež bylo napadeným rozsudkem zrušeno, není rozhodnutím přezkoumatelným ve správním soudnictví.

Nejvyšší správní soud uvádí, že v souladu s generální klauzulí čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod přezkoumává soud ve správním soudnictví z podnětu těch, kteří tvrdí, že byli zkráceni na svých právech, zákonnost rozhodnutí orgánů veřejné správy, pokud zákon nestanoví jinak. Zákonem, který konkretizuje tuto generální klauzuli, je zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), který ve svém § 65 odst. 1 s. ř. s. uvádí, že ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti (dále jen "rozhodnutí"), se může žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak. Základní podmínkou pro přezkoumání úkonu správního orgánu je tedy skutečnost, že jde o takový jeho úkon, který lze subsumovat pod legislativní zkratku „rozhodnutí“ zavedenou § 65 odst. 1 s. ř. s., tj. takový úkon, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti. Úkony správního orgánu, které pod tuto legislativní zkratku subsumovat nelze (tj. které nejsou rozhodnutími ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.), podléhají kompetenční výluce podle § 70 písm. a) s. ř. s. a ze samostatného soudního přezkoumání jsou tedy vyloučeny.

Nejvyšší správní soud přitom zdůrazňuje, že pojem „rozhodnutí“ ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. je třeba chápat v materiálním smyslu jako jakýkoliv individuální správní akt vydaný orgánem veřejné moci z pozice jeho vrchnostenského postavení, nikoli z formálního hlediska, tj. pouze z toho pohledu, zda rozhodnutí mělo příslušnou formu a bylo vydáno v řádném řízení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2006, č. j. 1 Afs 147/2005 - 17). Ustanovení § 65 odst. 1 s. ř. s. totiž nelze interpretovat doslovným jazykovým výkladem, ale podle jeho smyslu a účelu tak, že žalobní legitimace je dána pro všechny případy, kdy se akt správního orgánu, vztahující se ke konkrétní věci a konkrétním adresátům, dotýká právní sféry žalobce (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002 - 42). Předmětný správní akt je tedy nutné posuzovat z toho hlediska, zda jím bylo založeno, změněno, zrušeno či závazně deklarováno žalobcovo subjektivní oprávnění nebo subjektivní povinnost (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2004, č. j. 7 A 34/2001 - 51), a to bez ohledu na to, zda příslušný správní akt je správním rozhodnutím vydaným ve správním řízení (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2008, č. j. 8 As 47/2005 - 86).

V tomto případě je podstatné, zda předmětné rozhodnutí o nevydání osvědčení podle § 8 zák. č. 255/1946 Sb. je rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., tj. zda na základě určení toho, že žadatel je účastník národního boje za osvobození podle zák. č. 255/1946 Sb., mu vzniká oprávnění uplatnit práva podle navazujících právních předpisů.

Nejvyšší správní soud připomíná, že podle § 8 odst. 1 zák. č. 255/1946 Sb. *může práva podle tohoto zákona uplatnit jen osoba, které bude vydáno osvědčení o účasti na národním boji za osvobození*. Podle odst. 2 citovaného ustanovení přitom *toto osvědčení obsahující údaje o osobě, způsobu její účasti na národním boji za osvobození a právech, k jichž uplatnění je oprávněna, vydá v jediném vyhotovení oprávněné osobě na její žádost ministerstvo národní obrany*. Účastníkem národního boje za osvobození je ten, kdo splňuje podmínky stanovené v § 1 zákona č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zák. č. 255/1946 Sb.“). Přitom podle § 1 odst. 1 bod 1 písm. g) zák. č. 255/1946 Sb. *je účastníkem národního boje za osvobození také ten, kdo byl v letech 1939 až 1945 politickým vězněm*. Československým politickým vězněm je ve smyslu § 2 odst. 1 bod 5 zák. č. 255/1946 Sb. *ten, kdo byl v době mezi 15. březnem 1939 a 4. květnem 1945 omezen na osobní svobodě vězněním, internováním, odvečením nebo jinak pro protifašistickou bojovou nebo politickou činnost směřující přímo proti nacistickým nebo fašistickým okupantům, jejich pomahačům nebo zrádcům národa českého nebo slovenského nebo z důvodů persekuce politické, národní, rasové nebo náboženské, trvalo-li omezení osobní svobody alespoň 3 měsíce, nebo sice dobu kratší, utrpěl-li však újmu na zdraví nebo na těle vážnějšího rázu nebo zemřel následkem omezení osobní svobody*.

V posuzované otázce je rozhodné, že Nejvyšší správní soud dospěl ve svém rozsudku ze dne 9. 4. 2009, č. j. 9 As 8/2009 - 75, k závěru, že osvědčení vydávané podle § 8 zákona č. 255/1946 Sb. je rozhodnutím podle § 65 odst. 1 s. ř. s. Svůj závěr odůvodnil takto: „...rozhodnutí je vydáváno v samostatném správním řízení, které má samostatný předmět řízení, jímž je primárně určení toho, koho lze považovat za účastníka národního boje za osvobození. Teprve v závislosti na tomto určení je potom oprávněným osobám disponujícím příslušným osvědčením přiznáno oprávnění uplatnit práva podle zákona č. 255/1946 Sb., resp. zákonů dalších, např. zákona č. 261/2001 Sb. nebo zákona č. 357/2005 Sb., jež z vydaného osvědčení vycházejí a respektují je (viz výše). Osvědčení vydané podle § 8 odst. 2 zákona č.

255/1946 Sb. tak svému adresátovi přiznává specifické právní postavení či status, který je rozhodný pro další uplatnění jeho zákonných práv v budoucnu. Ostatně již dřívější správní judikatura vycházela z toho, že pokud zákon č. 255/1946 Sb. v ustanovení § 8 odst. 2 stanoví povinnost příslušného správního orgánu osvědčení vydat, jsou-li splněny zákonem stanovené předpoklady, je tím založeno i subjektivní právo žadatele, aby mu - rovněž při splnění zákonem stanovených předpokladů - osvědčení vydáno bylo. ... Z výše uvedených skutečností vyplývá, že **nevydání osvědčení o účasti na národním boji za osvobození podle zákona č. 255/1946 Sb. je způsobilé citelně zasáhnout do právní sféry jednotlivce, proto nemůže být vyloučeno z přezkumu ve správním soudnictví na základě ustanovení § 70 písm. a) s. ř. s.**“ Z tohoto názoru Nejvyššího správního soudu tak jednoznačně plyne, že na rozhodnutí o nevydání osvědčení podle ustanovení § 8 zákona č. 255/1946 Sb. je správním rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. a podléhá samostatnému přezkumu ve správním soudnictví (srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, sp. zn. 4 Ads 21/2009, přístupný na www.nssoud.cz).

Osoba, které na základě rozhodnutí nebylo vydáno osvědčení o účasti na národním boji za osvobození podle § 8 zákona č. 255/1946 Sb., má právo proti této skutečnosti brojit u správního soudu přímo a nikoli až poté, co by v důsledku nepředložení předmětného osvědčení neuspěla se svou žádostí o peněžní nárok v řízení podle příslušných zákonů. V současné době jsou tyto peněžní nároky uplatňovány především v řízení podle zákona č. 357/2005 Sb., jenž stanoví, že občané, kteří splňují podmínky uvedené v § 1 odst. 1 nebo 2 zákona č. 255/1946 Sb. a bylo jim o tom vydáno podle § 8 tohoto zákona osvědčení, mají nárok na příplatek k důchodu, nebo zákona č. 261/2001 Sb., jenž stanoví přiznání jednorázové peněžní částky občanům, kteří splňují podmínky uvedené v § 1 odst. 1 bodě 1 písm. c) až f), bodě 2 a odst. 2 zákona č. 255/1946 Sb. a bylo jim o tom vydáno podle § 8 citovaného zákona osvědčení; případně těm občanům, kteří mají doklad nahrazující toto osvědčení. Nelze však vyloučit, že budou přijaty i další právní předpisy odškodňujícího či jiného charakteru, v nichž bude osvědčení podle § 8 zák. č. 255/1946 Sb. jednou z podmínek vzniku nároku.

V této souvislosti považuje Nejvyšší správní soud za vhodné připomenout, že vydání osvědčení zakládalo do 18. 6. 1949 oprávnění uvedené v § 3 a 4 tohoto zákona. V současné době tomu tak však není, protože tato práva již nelze uplatnit. Osobám, kterým bylo vydáno osvědčení, neboť byly politickými vězni, byla od konce druhé světové války přiznána řada práv, která jsou v současné době buď zaniklá nebo nejsou realizovatelná. Jedná se například o zákon č. 31/1947 Sb., některých zásadách při rozdělování nepřátelského majetku, konfiskovaného podle dekretu presidenta republiky ze dne 25. října 1945, č. 108 Sb., o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy, nebo o vládní nařízení č. 106/1947 Sb. o přidělu drobných konfiskovaných živnostenských podniků (přídělové nařízení pro živnostenské podniky) či o vládní nařízení č. 163/1947 Sb. o přidělu konfiskovaných rodinných domků (přídělové nařízení pro rodinné domky) nebo o vyhlášku osidlovacího úřadu a Fondu národní obnovy v Praze č. 775/1947 Ú.l., o použití konfiskovaných pozemků pro stavby, které jsou součástí úkolů stanovených dvouletým hospodářským plánem atd. Československým politickým vězňům ve smyslu zákona č. 255/1946 Sb. byl rovněž přiznán zvláštní nárok na poskytnutí jednorázové částky podle zákona č. 217/1994 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky některým obětem nacistické perzekuce, který však zanikl k 1. 8. 1995.

Závěr o samostatném přezkumu rozhodnutí o nevydání předmětného osvědčení ve správním soudnictví je správný rovněž proto, že možnost využít některý z peněžních

nároků je pouze volbou žadatele a představuje jeho autonomní vůli. Nehledě na to, že přezkum v rámci správního soudnictví má být vykonáván v první řadě vůči tomu správnímu orgánu, který je odpovědným za vydání nebo nevydání osvědčení podle zákona č. 255/1946 Sb.

Nejvyšší správní soud z těchto důvodů shledal, že kasační námitky stěžovatele jsou nedůvodné, neboť městský soud postupoval správně, když žalobu odmítl, ale věcně ji projednal.

Jelikož předmětem řízení byl spor o vydání osvědčení podle § 8 odst. 2 zák. č. 255/1946 Sb. pro kategorii československý politický vězeň splňující podmínky § 1 odst. 1 bod 1. písm. g) a § 2 odst. 1 bod 5. zák. č. 255/1946 Sb., neboť jak Nejvyšší správní soud zjistil z vyžádané spisové dokumentace České správy sociálního zabezpečení žalobce požaduje poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zák. č. 261/2001 Sb., považuje Nejvyšší správní soud v této souvislosti za vhodné uvést, že zákon č. 261/2001 Sb. neupravuje nároky osob, které mají status československých politických vězňů ve smyslu § 1 odst. 1 bod 1. písm. g) zák. č. 255/1946 Sb. a bylo jim o tom vydáno osvědčení podle zák. č. 255/1946 Sb. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 08. 2003, č. j. [2 A 1088/2002 - 16](#)). Zákon č. 261/2001 Sb. se vztahuje na občany České republiky, kteří splňují podmínky uvedené v § 1 odst. 1 bodě 1 písm. c) až f), bodě 2 a odst. 2 zákona č. 255/1946 Sb. a na vdovy nebo vdovce po nich, za tam uvedených podmínek. Dále ustanovení § 1 odst. 3 zákon č. 261/2001 Sb. uvádí, že *za účastníky národního boje za osvobození se podle tohoto zákona považují též občané České republiky, kteří v době od 15. března 1939 do 8. května 1945 byli z rasových nebo náboženských důvodů soustředěni do vojenských pracovních táborů na území Československa v jeho hranicích z 29. září 1938 nebo se z těchto důvodů na tomto území ukrývali po dobu celkem nejméně tří měsíců a pokud za tuto dobu již neobdrželi jednorázovou peněžní částku podle zákona č. 217/1994 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky některým obětem nacistické perzekuce*. Ustanovení § 4 zák. č. 261/2001 Sb. stanoví, že *oprávněné osoby uvedené v § 1 odst. 1 a 2 tohoto zákona předloží ověřený opis osvědčení vydaného podle § 8 zákona č. 255/1946 Sb., popřípadě dokladů, které toto osvědčení nahrazují anebo tyto skutečnosti osvědčují, nebo ověřený opis potvrzení vydaného podle § 5 zákona č. 34/1946 Sb., jímž se vymezuje pojem československého partyzána, a další ověřené doklady osvědčující nárok, pokud je k tomu orgán příslušný k vydávání rozhodnutí vyzve anebo rozhodnutí o úplném či částečném zrušení rozhodnutí o jejich věznění*.

Z ustanovení § 4 zák. č. 261/2001 Sb. tedy vyplývá, že osoby uvedené v § 1 odst. 3 zák. č. 261/2001 Sb. nemusejí předložit osvědčení podle § 8 zák. č. 255/1946 Sb., přičemž případné předložené osvědčení v kategorii československý politický vězeň nezakládá žádné oprávnění podle tohoto zákona, neboť zákon č. 261/2001 Sb. na tuto skupinu osob nedopadá. Česká správa sociálního zabezpečení si tak musí učinit vlastní závěr o tom, zda žadatel splnil podmínky § 1 odst. 3 zák. č. 261/2001 Sb. či nikoli. Nejvyšší správní soud však podotýká, že Česká správa sociálního zabezpečení může vycházet z údajů uvedených v rozhodnutí o tomto osvědčení a dospět z nich k závěru, že osoba splňuje také podmínky stanovené v zákoně č. 261/2001 Sb., tj. že se jedná i o osobu, která nejenže byla československým politickým vězněm, ale také se na území Československa ukrývala po dobu celkem nejméně tří měsíců nebo utrpěla ve smyslu § 1 odst. 3 zák. č. 261/2001 Sb. či splňuje podmínky jiné skupiny osob (např. „politických vězňů“ podle § 2 zák. č. 261/2001 Sb.), na něž se vztahuje zák. č. 261/2001 Sb. (srov. také

rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2008, č. j. 4 As 46/2007 - 69, www.nssoud.cz).

K námitce stěžovatele, že rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2008, č. j. 4 As 46/2007 - 69, na danou situaci nedopadá, neboť se vztahuje na řízení vedené před Českou správou sociálního zabezpečení v řízení o přiznání jednorázové peněžní částky, nikoliv však k postupu stěžovatele v řízení o vydání osvědčení dle ustanovení § 8 zákona č. 255/1946 Sb., Nejvyšší správní soud uvádí, že je pravdou, že se citovaný rozsudek zdejšího soudu se zabýval postupem jiného správního orgánu v jiném řízení, avšak nemá pravdu v tom, že by závěry citovaného rozsudku byly striktně omezeny pouze na řízení podle zákona č. 261/2001 Sb. o přiznání jednorázové peněžní částky. Protože předmětem dokazování jsou tytéž skutečnosti, měly by také být obdobné standardy týkající se hodnocení důkazů k jejich prokázání. Závěry o hodnocení důkazů Českou správou sociálního zabezpečení v řízení podle zákona č. 261/2001 Sb. s přihlédnutím k výše uvedeným specifikům tak dopadají i na řízení podle zákona č. 255/1946 Sb. Stěžovatel tedy vyjde při hodnocení důkazního materiálu přihlédne i z úvah vyslovených Nejvyšším správním soudem v citovaném rozsudku.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji jako takovou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, které mu vznikly. Žalobce, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady na řízení nevyčísлил a nepožadoval jejich náhradu, přičemž Nejvyšší správní soud ani ze spisu nezjistil, že by mu nějaké náklady řízení vznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. května 2009

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu